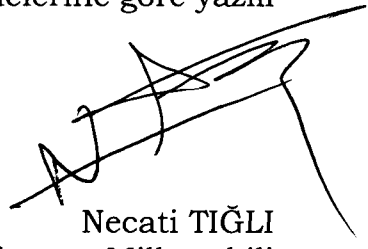

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın Bekir Pakdemirli tarafından Anayasanın 98. ve TBMM içtüzüğünün 96. Maddelerine göre yazılı olarak yanıtlandırmasını dilerim.
08 Ekim 2021

Necati TIĞLI
Giresun Milletvekili

Dünyanın en büyük fındık üreticisi ve ihracatçısı olan ülkemiz dekar başına üretim ortalamasında ancak 80-90 kg ile sınırlı kalmaktadır. Fındık üreticisi diğer ülkelerden Azerbaycan 130 kg, İtalya 150 kg, Gürcistan 180 kg, Şili 225 kg, ABD 285 kg, civarında ortalama dekar verimliliğine sahiptir. Bilimsel yöntemlerden uzak fındık yetiştiriciliği ülkemizin fındık üretimi verimliliğini diğer ülkelerin gerisine düşürmektedir. Fındıkla ilgili bilimsel araştırmaların azlığı bunun temel sebeplerinden birini teşkil etmektedir.

Son yıllarda Türkiye'nin tarımsal üretiminin tümünde ve stratejik değerde bir öneme sahip fındıkta küresel iklim değişikliği büyük bir risk faktörü haline gelmiştir. Ayrıca küresel iklim değişikliğine paralel olarak fındık üretiminde verim ve kalite düşüşüne uğradığı düşünülmektedir. Düzenli yağış rejimine ihtiyaç duyan çay ve fındık tarımının üretim alanlarının iklimsel değişikliklerle birlikte yer değiştireceği, daha yüksek rakımlara taşınmasının gündeme geleceğine yönelik tespitler, uzmanlar tarafından yapılmakta, en yüksek verimin alındığı 250 metreye kadar olan bölgelerde fındık üretiminin küresel ısınma nedeniyle önemli sorunlar yaşayacağı ifade edilmektedir. İklime duyarlı ürünler arasında yer alan fındık üretiminin ideal üretim rakımlarından daha yüksek rakımlara ve Batı Karadeniz'e doğru kayacağını ortaya koyan raporlar dikkati çekmektedir.

Küresel iklim değişikliği verim dışında kalite düşüşlerini beraberinde getirmekte olup fındık zararlıları nedeniyle bozuk, küflü ve urlu olarak nitelenen fire oranlarında büyük oranda artış yaşandığını görüyoruz. 250 metreye kadar olan bölgelerdeki aşırı sıcaklık artışı, böcek, hastalık ve zararlıların fazla sayıda üremesine ve artışına yol açmaktadır. Örneğin külleme hastalığı, şu ana kadar büyük rekolte ve kalite düşüklüklerine neden olmuş ve kalıcı hale gelmiştir. Yine yeşil kokarcanın, sıcaklık artışlarıyla birlikte fındık üretim ve kalitesine verdiği zararlar artmıştır. Yeşil kokarcanın benzeri olan kahverengi kokarca denilen bir böcek türü de bu zararlılara bir örnektir. Zararlılardaki artışın iklim değişikliğiyle ilgisi kesin olmamakla birlikte, istilacı türlerin artışları, dünyanın birçok yerinde yaşanmakta ve iklim değişikliği ile ilişkilendirilmektedir.

Fındık çok yıllık bir bitki türü olduğundan, diğer tek yıllık bitkiler gibi iklim değişikliğine, kuraklığa veya dona dayanıklı türlerle yıl bazında değiştirilmesi mümkün olmadığı için değişen iklim koşulları ve fındık zararlıları ve istilacı böcek türleri karşısında uzun dönemli bir planlama ve arazi yönetimi ve uyum programına ihtiyaç bulunmaktadır.

Bu hususlara ilişkin olarak:

1. Özel bir iklim hassasiyetine sahip fındığın önümüzdeki yıllarda yeni iklim koşullarına uyum sağlaması için hangi planlamalar yapılmaktadır?
2. Fındık üretiminin yüksek rakımlara ve Batı Karadeniz'e doğru kaydığına yönelik yapılan bilimsel araştırmalar Bakanlığınızda mevcut mudur? Bu hususta nasıl bir planlama düşünülmektedir?
3. Fındık üretiminin daha yüksek rakımlara doğru ilerlemesi ve orman tahribatı riskine yönelik nasıl bir planlama yapılmaktadır? Geçmişte Bakanlığın fındık üretim sahalarını genişleterek izin vermesi bu konuda da fındık üreticisinde aynı kaygıyı yarattığını biliyor musunuz?
4. Doğu Karadeniz'de yeni iklim koşullarına uygun fındık çeşitleri ve üretimin buna göre planlanması ve devamlılığının sosyo-ekonomik ve coğrafi koşullar sebebiyle bir zorunluluk olduğuna ve aksi takdirde bir planlamanın ormansızlaşmayı tetikleyeceği, heyelan, sel ve su taşkını risklerini artıracığına yönelik araştırmalar yapılmakta mıdır?
5. Değişen iklim koşullarının, özellikle yeni tip bitki hastalık ve zararlılarının yaygınlaşması, fındık üretiminde etkilerinin araştırılması konusunda neden etkin bir çalışma yürütmemektedir? Bakanlık bu hususta uzun dönemli bilimsel planlama ihtiyacı olduğunun farkında mıdır? Bu hususlarda akademik ve bilimsel çalışmalardaki yetersizliğin farkında mısınız?
6. Ülkemizin dünya fındık üretim ve ihracatındaki lider konumunu korumasının bu çalışmaların etkin yürütülmesiyle mümkün olduğuna inanıyor musunuz?